

16+

*Непрыкаянасць
паэтычнай душы*
стар. 5

*Пульт бібліятэчнай
альма-матар*
стар. 10

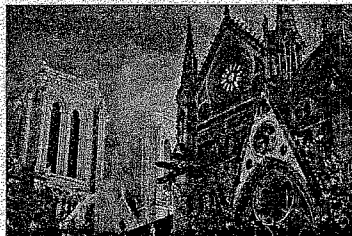
*Крах свайго свету;
досвед стагоддзя*
стар. 13

Карані жыцця

У Гродне ўрачыста адкрылі мемарыяльны знак у гонар пісьменніка, фантавіка, грамадскага дзеяча Аляксея Карпіюка. Шмат гадоў грамадскасць горада чакала гэтай падзеі, і нарэшце адбылося ўвекавечанне памяці легендарнага земляка.

Каля дома № 49 па вуліцы Ажэшкі, дзе з 1962 па 1976 год жыла сям'я вядомага аэрака, сабраліся сябры, калегі па ўніверсітэце, мастакі, журналісты, прадстаўнікі грамадскасці. Мемарыяльную дошку з барельефам пісьменніка выканаў мясцовы скульптар, ганаровы грамадзянін Гродна Уладзімір Панцялеў.

Працяг на стар. 4 ▶

Выклік усім...

Трагедыя, што здарылася ў Парыжы, нікога не пакінула раўнадушным. Яна датычыць усіх. Бо кожная краіна мае свае культурныя каштоўнасці, якія сведчаць пра яе гісторыю і ідэнтыфікуюцца з ёю... І мы таксама маем гісторыка-культурныя аб'екты, некаторыя з іх унесены ў скарбонку сусветнай спадчыны. Есць у нас і шэраг помнікаў, дзе вядуцца рэстаўрацыйныя работы... Магчыма, парыжская бяда будзе як перасцярога, прымусіць больш пільна ахоўваць тое, што маем, берагчы, як вока...

А хто паспеў пабываць у Парыжы і пабачыць яго сімвал, архітэктурны шэдэўр, скарб сусветнай культуры, — шчаслівы... Іншыя ж цяпер могуць любавіцца на яго толькі праз карціны, фотаздымкі, кіно, дакументальныя хронікі на экранах.

У Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі адкрылася міні-выстаўка, прысвечаная сабору Парыжскай Божай Маці, які пацярпеў ад пажару 15 красавіка. У Нацыянальнай бібліятэцы захоўваюцца ўнікальныя матэрыялы, па якіх можна склаці ўяўленне пра выгляд сабора ў XVIII—XIX стагоддзях. У экспазіцыі прадстаўлены эстампы з выданням Нотр-Дамы 1850-х гадоў мастака Шарля Мерыёна, выданні 1830-х гадоў вядомага рамана Віктара Гюга, выявы Інтэр'ераў сабора з каранаваннага альбома Напалеона Банапарта 1804 года, абрысы сабора на карце Парыжа 1734 года і іншыя дакументы. І гэтыя матэрыялы, і пачуцці, якія выклікала ў людзей з усёго свету гэта бедства, даюць надзею: знакаміты сабор адноўць чарговы раз.

Працяг на стар. 3 ▶

Карані жыцця

Аляксей Карпюк — сапраўд-ная легенда Гродна, паўта-рапа выступоўца, што сабраўся на ўрачыстасці з нагоды адкрыц-ця памятнай дошкі пісьменніка.

Паэтка Данута Бічэль-Загнетава расказала аб чала-вечых якасцях пісьменніка, успомніла, як выйшла яе першая кніга вершаў «Жывоце сэрца».

— Ён рабіў нашу жыццё зай-мальным і цікавым, гупней і разам з тым усё цяжкім выпра-баванні браў на сабе, і часам мы пра іх і не ведалі. Прыяз-джала я пасля канкул да яго, а ён: «Што ты там напісала? Ну, пакінь...» Урэшце набіраў а па-сля з жонкай Інай Анагольскай яны надрукавалі гэтыя вершы на машынкы, завезлі ў Мінск! Але-сю Адамовічу. Яны мне кніжку падрыхтавалі, надрукавалі, пра-гэта я не ведала, для мяне гэта быў сюрпрыз... Мова Аляксея Нічыпаравіча была не такая, як мова Крашвы, Лынькова і на-ват Брыля. Ён пісаў на сваёй, на страпашускай мове, бо находзіў з вёскі Страшава з-пад Беластока. Наколькі гэта важна — захаван-не мову нейкага канкрэтнага рэгіёна сёння. Мова Карпюка — нейкая самабытная, якая цякла па гэтым Нёмане і злучала беластоцкіх бе-ларусаў і ўсю Беларусь.

Упадзімір Кісны, мастак-рэстаўратар:

— Аляксей Карпюк не быў ад-міністраарам, ён быў падзвіж-нікам, даваў магчымасць нам, тады маладым супрацоўнікам музея атэізму і рэлігіі, свабодна мысліць. Выхоўваў у нас дэма-кратызм, самастойнае мыслен-не, ён так і казаў: «Я з вас гэты правінцыялізм выб'ю...» Даваў магчымасці развівацца, пасылаў у розныя рэгіёны Савецкага Саю-за. Вакol сабе ствараў непаўтор-ную аэру, сфарміраваў аэроцуде аднадумцаў, пракаваў на твор-часць, на працу. Асабліваць яго асобы ў тым, што ён адноль-ка раўмаўляў і з міністрам, і з паёраам, ставіўся да ўсіх невярагодна справядліва, быў прэдыялобам. Лічу, што часткова з'яўляюся яго выхаванцам.

Пісьменнік Аляксей Карпюк нарадзіўся 14 красавіка 1920 года, заступні 2020 год — юбілейны: споўніцца 100 гадоў з дня яго нараджэння. З гэтай нагоды ма-стацтвазнаўца Марына Загідулі-на выказала прапанову правесці да знакавай даты навукова-літ-эратурную канферэнцыю, пры-свечаную выдатнай асобе, аўтару апошніх і ашавіданьняў, казак і краязнаўчых кніг, рамана «Ка-рані». За кнігу «Сучасны кан-флікт» яму была прысуджана літэратурная прэмія Імя І. Меле-жа.

У кнігах гродзенскага пісьмен-ніка гэты горад застаўся міфіч-ным, загадкавым, непаўторным. Зараз прышло час гораду аддаць належнае. Мемарыяльная дошка — знак памяці і павяці пісьменніку Аляксею Карпюку.

Змяніўся час, а разам з ім — і чытачы, але імя пісьменніка ўжо даўно ўпісана ў пантэон бела-рускай літэратуры, час усё рас-стаўляе на сваіх месцах, у яго свой адбор. Але кнігі Аляксея Карпюка запатрабаваны і сёння, перачытваюцца новым пакален-нем.

Ірына ШАТЫРОНАК

Закапчацце. Пятніца на 1-й стар.